

L'aventura de viure

Magí Sunyer, *Jim*

(Premi Roc Boronat 2009), Proa, 2010

Fa uns mesos Magí Sunyer donava al públic *Sirventès* (2009), un llibre de poesia que l'assenyala definitivament com una de les veus poètiques que cal tenir en compte en aquest tombant de segle. L'originalitat, el rigor constructiu i la força existencial d'aquesta obra lírica no és, tanmateix, singular en la seva producció. Fa molt pocs dies Sunyer presentava la seva darrera novel·la, *Jim*, un relat que torna a marcar una fita en la seva producció literària. Si les seves obres narratives anteriors –els contes aplegats a *La serp* (1990) i les novel·les *A joc de daus* (1993) i *Cactus* (1995)– projectaven tant unes inquietuds humanes –reflexions per a una autobiografia generacional– com literàries –intertextualitat, fusions entre personatges, símbols i mites universals, metaficcions–, *Jim* uneix íntimament aquests dos compromisos de l'escriptor en esvenir un artefacte literari molt potent, construït com una autobiografia que arrenca d'una ficció universal, *L'illa del tresor*. Tot i aquest origen literari, la novel·la de Sunyer no és deutora de l'argument ni de la tipologia aventurera del relat de Stevenson, ni n'és tampoc una continuació. Jim Hawkins reapareix armat amb la immensa fortuna que li deixà el tresor de l'illa i amb la seva joventut com a llegat personal; els tres tutors, el doctor, el cavaller i el capità, que Stevenson li adjudicà són aquí testimonis del seu itinerari vital i només hi incideixen en alguna mesura. Jim redescobreix la vida en arribar a Bristol a bord de la goleta *Hispaniola* i el seu aprenentatge serà també el del lector, que s'hi reconeix. I és que, en aquesta autobiografia el recorregut és intern, sempre narrat des dels meandres de les emocions, els sentiments i les passions del protagonista, en un *tour de force* literari i vital de ressons puigferreterians.

La novel·la de Sunyer és densament humana, una metàfora de l'existència quan, en acabar, convoca el lector a un altre episodi, una altra etapa de la vida de Jim. I heus ací el sentit temàtic d'aquesta obra, de la història autobiogràfica –independentment de la “veritat” o la ficció que la presideixi– que narra: a l'acabar recomença, com tota vida i com tot relat. Sunyer invita a la reflexió amb un sentit universal i clàssic: Eros i Tànatos, plaer i càstig, vida i mort, inici i final, sempre aparellats. I aquest tancament d'un cercle vital que alhora

representa un nou començament traspassa de la història a la narració, al joc de miralls a què ens convida l'autor. *Jim* conté tota una vida, que es pot considerar absolutament closa si es vol, fruit dels avatars i conseqüències de l'atzar i dels errors, però amb potencialitats d'un recomençament sense límits. Aquest plantejament tàcit del text és una altra manera d'exposar aquell sentit de la totalitat de la vida humana que vol abastar, per exemple, el cicle novel·lístic –inacabat– El Temps Obert, de Manuel de Pedrolo. Sunyer deixa entreveure en la novel·la – i el lector aquí ha de treballar– el continuum de la humanitat: una vida que continua en una altra –el grumet esdevingut capità– fins a la fi, una qüestió darwiniana estructurada narrativament amb forma de subtil *loop* final. Un tirabuixó, símbol de la vida, que pren l'illa com a utopia de la redempció. Poques pàgines abans del final, Jim avança aquest significat: “l'experiència m'havia ensenyat que valia més no especular en excés, que a cada canvi personal la perspectiva es modificava en substància, i enlloc no estava escrit que jo hagués de restar immutable per a la resta de la vida”. Aquests mots ens remetent a una idea que presideix el pensament de Sunyer a *Jim* i li confereix l'estatut de novel·la iniciàtica vàlida per a tothom: només deixem d'aprendre en morir.

MONTSERRAT CORRETGER

Publicat al diari *El Punt* el 28 de juny de 2010

<http://www.elpunt.cat/noticia/article/5-cultura/19-cultura/186977-laventura-de-viure.html>